

Warszawa, 9 sierpnia 2021 r.

Stowarzyszenie KoLiber
NIP: 524-257-93-5
KRS: 0000111237

Pan
Piotr Gliński
Wiceprezes Rady Ministrów
Przewodniczący Komitetu
do spraw Pożytku Publicznego
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

Szanowny Panie Premierze,

w nawiązaniu do przekazanego w dniu 1 lipca br. pisma Wiceprezesa Rady Ministrów Pana Piotra Glińskiego (sygn. DOB.WPL.0610.1.2021.) ws. konsultacji publicznych projektu ustawy o sprawozdawczości organizacji pozarządowych (UD217) w wersji z dnia 25 czerwca 2021 r., a także przekazanego w dniu 13 lipca br. pisma o przedłużeniu terminu konsultacji do dnia 16 sierpnia br., przekazuję niniejszym uwagi Stowarzyszenia KoLiber do przedmiotowego projektu ustawy autorstwa członka Stowarzyszenia Pana Macieja Letkiewicza.

Bartłomiej Baran

Bartłomiej Baran

Bartłomiej Baran

Prezes Zarządu Głównego

Stowarzyszenia KoLiber

Warszawa, 6 sierpnia 2021 r.

**OPINIA
STOWARZYSZENIA KOLIBER
W SPRAWIE RZĄDOWEGO PROJEKTU USTAWY
O SPRAWOZDAWCZOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH
(UD 217) Z DNIA 25 CZERWCA 2021 R.**

WPROWADZENIE

Sprawozdawczość organizacji pozarządowych powinna być rozważana jako jedno z najistotniejszych zagadnień w sferze tzw. trzeciego sektora. Organizacje pozarządowe jako podmioty działające na rzecz różnorodnego rozwoju społeczeństwa to podmioty, które odpowiadają za niezliczony wręcz szereg akcji charytatywnych, wydarzeń sportowych czy wreszcie eventów kulturalnych i akcji politycznych. Ich wkład w rozwój społeczny jest nie do przecenienia, warto również zauważyć, że z roku na rok wkład ten jest coraz większy poprzez rokroczne zwiększenie liczby działających organizacji pozarządowych jak i poprzez wzrost ich zamożności. Nie da się nie zauważyć, że byt organizacji pozarządowych jest w sposób proporcjonalny skorelowany z bytem gospodarczym obywateli. Im więcej środków pieniężnych i im lepszą jakość życia są w stanie zapewnić sobie obywatele, tym więcej środków staje się również dostępnych dla organizacji pozarządowych jako swoista nadwyżka. Skorelowanie to pokazuje najlepiej porównanie sytuacji naszego trzeciego sektora do działalności organizacji pozarządowych w USA. Z uwagi na lepsze usytuowanie obywateli w USA organizacje pozarządowe mają większą możliwość pozyskiwania środków od prywatnych darczyńców i tym efektywniej i na szerszą skalę są prowadzone ich działania. Nie da się jednak pominąć faktu, niezwykle istotnego właśnie w kontekście sprawozdawczości, że bardzo duża liczba organizacji pozarządowych w Polsce prowadzi swoją działalność, finansując się głównie środkami pozyskiwanymi z publicznych funduszy – grantów i dotacji. To właśnie to finansowanie jest silnym motywatorem do zapewnienia transparentności i przejrzystości „życia w trzecim sektorze”.

OBECNE REGULACJE

Obowiązki sprawozdawcze organizacji pozarządowych w Polsce są regulowane przez między innymi: ustawę o rachunkowości, ustawę o fundacjach, ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie czy też podatkowe regulacje jak ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych. Na podstawie tych aktów prawnych sformułowany został szereg obowiązków sprawozdawczych podmiotów przynależących do trzeciego sektora.

Sprawozdanie merytoryczne

Jedynym z podstawowych sprawozdań, jakie są obecnie obowiązkowe dla organizacji pozarządowych (wyłączając stowarzyszenia) jest tzw. sprawozdanie merytoryczne, inaczej nazywane sprawozdaniem z działalności. Sprawozdanie z działalności ma na celu pokazać, jakie działania podjęła organizacja w określonym czasie. Działania te powinny być zgodne z celami statutowymi organizacji i mieścić się w sposobach realizacji tych celów, również wymienionych w statucie. Każda organizacja we własnym zakresie sporządza sprawozdanie i po jego sporządzeniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zostaje ono wysłane do właściwego ministra.

Najistotniejszym i wybijającym się na pierwszy plan problemem związanym ze sprawozdaniem merytorycznym jest to, że nie ma jednego obowiązującego wszystkie organizacje wzoru sprawozdania. Fundacja przygotowuje sprawozdanie w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji. Fundacje mogą swobodnie, ograniczone jedynie przez swój obszar działalności, wybrać jaki minister będzie odbiorcą ich sprawozdania – organem nadzoru. Następnie corocznie do wybranego ministra składają sprawozdanie oraz podają je do publicznej wiadomości, np. poprzez opublikowanie na stronie internetowej.

Fundacje ze statusem organizacji pożytku publicznego zamieszczają sprawozdanie merytoryczne w bazie sprawozdań OPP, prowadzonej przez Dyrektora Narodowego Instytutu Wolności. W związku z tym są zwolnione z obowiązku składania sprawozdania z działalności właściwemu ministrowi.

Sprawozdanie z działalności musi zawierać:

1. nazwę fundacji, jej siedzibę i adres, datę wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym i numer KRS-u wraz ze statystycznym numerem identyfikacyjnym w systemie REGON, dane dotyczące członków zarządu fundacji (imię i nazwisko według aktualnego wpisu w rejestrze sądowym) oraz określenie celów statutowych fundacji,
2. zasady, formy i zakres działalności statutowej z podaniem realizacji celów statutowych, a także opis głównych zdarzeń prawnych w jej działalności o skutkach finansowych - w praktyce to w tej części opisuje się, jakie działania były prowadzone w poprzednim roku,

3. informację o prowadzonej działalności gospodarczej według wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego,
4. odpisy uchwał zarządu fundacji - niektóre fundacje nie przesyłają np. tekstów uchwał zarządu, poprzestając na ich wyliczeniu. Wszystko zależy od istniejącej praktyki,
5. informację o wysokości uzyskanych przychodów, z wyodrębnieniem ich źródeł (np. spadek, zapis, darowizna, środki pochodzące ze źródeł publicznych, w tym z budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego) **oraz formy płatności (np. gotówka, przelew)**, odpłatnych świadczeń realizowanych przez fundację w ramach celów statutowych z uwzględnieniem kosztów tych świadczeń; jeżeli prowadzono działalność gospodarczą, wynik finansowy tej działalności oraz procentowy stosunek przychodu osiągniętego z działalności gospodarczej do przychodu osiągniętego z pozostałych źródeł - to informacje, które są wprost wzięte z sprawozdania finansowego organizacji z części „Informacja dodatkowa”,
6. informację o poniesionych kosztach na: realizację celów statutowych, administrację (czynsze, opłaty telefoniczne, pocztowe itp.), działalność gospodarczą, pozostałe koszty - **z wyodrębnieniem formy płatności (np. gotówka, przelew)** . Te dane również wynikają ze sprawozdania finansowego organizacji z części rachunek wyników (albo zysków i strat, jeśli to fundacja prowadząca działalność gospodarczą) oraz informacji dodatkowej,
7. dane o: liczbie osób zatrudnionych w fundacji z podziałem według zajmowanych stanowisk i z wyodrębnieniem osób zatrudnionych wyłącznie w działalności gospodarczej, łącznej kwocie wynagrodzeń wypłaconych przez fundację z podziałem na wynagrodzenia, nagrody, premie i inne świadczenia, z wyodrębnieniem całości tych wynagrodzeń osób zatrudnionych wyłącznie w działalności gospodarczej, wysokości rocznego lub przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wypłaconego łącznie członkom zarządu i innych organów fundacji oraz osobom kierującym wyłącznie działalnością gospodarczą z podziałem na wynagrodzenia, nagrody, premie i inne świadczenia, wydatkach na wynagrodzenia z umów zlecenia, udzielonych przez fundację pożyczkach pieniężnych, z podziałem według ich wysokości, ze wskazaniem pożyczkobiorców i warunków przyznania pożyczek oraz z podaniem podstawy statutowej udzielania takich pożyczek, kwotach zgromadzonych na rachunkach płatniczych ze wskazaniem banku, **oraz kwotach zgromadzonych w gotówce**, wartości nabytych obligacji oraz wielkości objętych udziałów lub nabytych akcji w spółkach prawa handlowego

ze wskazaniem tych spółek, nabytych nieruchomościach, ich przeznaczeniu oraz wysokości kwot wydatkowanych na to nabycie, nabytych pozostałych środkach trwałych, wartości aktywów i zobowiązań fundacji ujętych we właściwych sprawozdaniach finansowych sporządzanych dla celów statystycznych,

8. dane o działalności zleconej fundacji przez podmioty państwowe i samorządowe (usługi, państwowe zadania zlecone i zamówienia publiczne) oraz o wyniku finansowym tej działalności,
9. informację o rozliczeniach fundacji z tytułu ciężących zobowiązań podatkowych, a także informację w sprawie składanych deklaracji podatkowych.
10. informację, czy fundacja ustanowiona na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach jest instytucją obowiązaną w rozumieniu ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. poz. 723, 1075, 1499 i 2215),
11. informację o przyjęciu lub dokonaniu przez fundację ustanowioną na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane, wraz ze wskazaniem daty i kwoty operacji.

W praktyce fundacje corocznie, przygotowując sprawozdanie merytoryczne, wyszukują wzorzec sprawozdania udostępniony przez odpowiedniego ministra, będącego organem nadzoru, i wypełniają je według tego wzorca. Z uwagi na to, że każdy minister posiada własny wzór i potrafią być one radykalnie różne zarówno pod względem formy jak i wymaganych treści – powoduje to niepotrzebny i zbędny chaos. Problematyczna jest kwestia samego wypełnienia sprawozdania, ale również kwestia uzyskania ewentualnej pomocy w jego wypełnianiu – z uwagi na rozbieżności w sprawozdaniach często nie jest możliwe uzyskanie jednoznacznej odpowiedzi – bo jeden organ nadzoru może mieć oczekiwania różne od innego.

Nie da się również zaznaczyć, że sprawozdania merytoryczne w obecnej formie, z uwagi na brak scentralizowanego systemu i jednego organu odpowiedzialnego – są po prostu często „pustymi” dokumentami czyniącymi jedynie zadość wymogom biurokratycznym. W wieloletniej praktyce autora opinii bardzo często zdarzały się sytuacje, kiedy organy nadzoru

nie robiły nic by wyegzekwować przesłanie zaległych sprawozdań czy też dużo częściej – nie przykładały jakiegokolwiek wagi do przesłanych sprawozdań. Brak jest celowości, oprócz wspomnianego wymogu prawnego, w przesyłaniu takich sprawozdań, jeżeli co do zasady nie są one wykorzystywane. Nie istnieje prawdopodobnie żadne badanie sprawozdań fundacji, pozwalające na tej podstawie określić kondycję trzeciego sektora – jego problemy, potrzeby, perspektywy czy kierunki rozwoju. Jego przeprowadzenie w związku z rozproszeniem danych i brakiem jednego organu nadzoru jest praktycznie niemożliwe. Ponadto sama forma udostępniania danych nie pozwala na efektywną analizę za pomocą narzędzi informatycznych adekwatnych do analiz tzw. Big Data. Jest to zmarnowany potencjał danych, które są przekazywane, jak i pracy członków organizacji pozarządowych.

Sprawozdanie finansowe

Organizacje pozarządowe mają oprócz tego coroczny obowiązek sprawozdawczy - przygotowują, podpisują, zatwierdzają i wysyłają do odpowiedniego organu sprawozdanie finansowe. Okresem, za który składamy sprawozdanie, jest rok obrotowy. Najczęściej jest on taki sam jak rok kalendarzowy, czyli od 1 stycznia do 31 grudnia danego roku. Dodatkowo sprawozdanie musi być podpisane przez cały zarząd, a także przyjęte za pomocą uchwały przez właściwy organ.

Od 1 października 2018 roku wszystkie sprawozdania finansowe muszą być sporządzone i podpisywane elektronicznie. Od 2020 r. forma elektroniczna sprawozdania jest ściśle określona. Wszystkie organizacje pozarządowe, które mają obowiązek sporządzić sprawozdanie, muszą to zrobić w tzw. strukturze logicznej.

Zgodnie z ustawą o rachunkowości sprawozdanie finansowe musi być sporządzone przez każdą organizację do końca 3 miesiąca od dnia bilansowego (dnia zakończenia roku finansowego), czyli dla większości organizacji do 31 marca. Od 2020 r. sprawozdanie przekazujemy zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej. Organizacja prowadząca działalność gospodarczą (zarejestrowana w rejestrze przedsiębiorców) wysyła sprawozdanie: do Krajowego Rejestru Sądowego.. Sprawozdanie wysłane do KRS nie jest już składane do urzędu skarbowego (szefa KAS).

Organizacja pozarządowa, która ma zarejestrowany w KRS status organizacji pożytku publicznego, wysyła sprawozdanie do Dyrektora Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

System sprawozdawczości finansowej jest obecnie w całości elektroniczny i przebiega w sposób co do zasady dość sprawny. Dzięki wykorzystaniu podpisów zaufanych złożenie sprawozdania jest mało problematyczne. Odnotowuje się często problemy związane z kwestią techniczną składania sprawozdań z uwagi na system elektroniczny odbierający te sprawozdania, jednak, co do zasady, większych zastrzeżeń organizacje nie zgłaszają.

CEL ZMIAN

Celem projektowanej ustawy o sprawozdawczości organizacji pozarządowych, wedle uzasadnienia do projektu, jest stworzenie systemu służącego do składania sprawozdań przez organizacje pozarządowe, zapewnienie jawności i przejrzystości sprawozdawczości organizacji pozarządowych oraz wprowadzenie jednolitych form i obowiązków sprawozdawczych dla różnych form podmiotowości prawnej organizacji pozarządowych.

Proponowane zmiany

Zgodnie z projektowanymi przepisami, projekt dzieli organizacje pozarządowe na grupy, którym przypisane zostaną różne obciążenia sprawozdawcze:

- organizacje pozarządowe i organizacje pożytku publicznego, których przychód z działalności za rok poprzedzający złożenie sprawozdania przekroczy 1 mln zł, będą zobowiązane do składania sprawozdania finansowego wraz z informacją o źródłach przychodu, informacją o poniesionych kosztach oraz informacją o rodzaju prowadzonej działalności;
- organizacje pozarządowe o przychodzie do 1 mln zł będą zobowiązane do składania informacji o źródłach przychodu, informacji o poniesionych kosztach oraz informacji o rodzaju prowadzonej działalności;
- organizacje pożytku publicznego (OPP) o przychodzie do 1 mln zł będą zobowiązane do składania sprawozdania finansowego wraz z informacją o źródłach przychodu, informacją o poniesionych kosztach oraz uproszczonego sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności;
- organizacje pożytku publicznego, których przychód z działalności za rok poprzedzający złożenie sprawozdania przekroczy 1 000 000 zł będą zobowiązane do składania sprawozdania finansowego wraz z informacją o źródłach przychodów, kosztach

i rodzajach prowadzonej działalności oraz sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności;

- organizacje pozarządowe, których ten przychód pochodzi wyłącznie ze składek członkowskich i nie przekroczy 10 tys. zł zwolnione zostaną z tych obowiązków

Projekt ponadto proponuje podwyższenie ze 100 tys. zł do 1 mln zł progu przychodów organizacji pozarządowej, uprawniającego do prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów. Po zmianach prowadzenie ksiąg rachunkowych ma dotyczyć tylko tych, które dostaną środki publiczne w wysokości przekraczającej 100 tys. zł. Poniżej tego progu będzie można prowadzić uproszczoną rachunkowość.

Ujawnienie informacji o dużych darowiznach i o podmiocie finansującym

Organizacje pozarządowe będą musiały tworzyć odrębną informację o źródłach przychodów, kosztach i rodzajach prowadzonej działalności zgodnie z określonym w załączniku do ustawy zakresem. Przykładowo – będzie w nim trzeba podać dane osób fizycznych, które jednorazowo podarowały co najmniej 15 tys. zł lub też suma darowizn w ciągu roku przekroczyła 35 tys. zł. Obowiązek sporządzania takiej informacji będzie dotyczył wszystkich organizacji pozarządowych, nie tylko tych, które mają status organizacji pożytku publicznego.

Wyjątkiem mają być te podmioty, których przychód z działalności statutowej za poprzedni rok obrotowy nie przekroczył 10 tys. zł i pochodził wyłącznie ze składek członkowskich.

Wszystkie te informacje organizacje pozarządowe będą sporządzać w generatorze sprawozdań, czyli systemie informatycznym udostępnionym na stronie Narodowego Instytutu Wolności w Biuletynie Informacji Publicznej. Następnie NIW dostarczy dokumenty do uprawnionych podmiotów, m.in. szefa Krajowej Administracji Skarbowej, KRS, GUS, ministra nadzorującego fundację.

Jeżeli organizacja nie złoży dokumentów w terminie, dyrektor Narodowego Instytutu odnotuje to w bazie i poinformuje właściwy organ Krajowej Administracji Skarbowej. Gdy spóźnienie będzie półroczne, Dyrektor Narodowego Instytutu Wolności wystąpi o wykreślenie organizacji z rejestru.

Z projektu wynika też, że wszystkie organizacje pozarządowe będą podlegały przewodniczącemu Komitetu ds. Pożytku Publicznego w zakresie spełniania obowiązków sprawozdawczych. Będzie on mógł zarządzić kontrolę z urzędu, także na wniosek organu administracji publicznej, organizacji pozarządowej albo innego podmiotu.

OCENA ZMIAN

Po pierwsze, oceniając projektowane zmiany należy wskazać, że kierunek tych zmian jest zdecydowanie korzystny. Poprzez wprowadzenie scentralizowanego systemu sprawozdawczości oraz użycie dedykowanego systemu (generatora) do wprowadzania sprawozdań wyeliminowane zostaną najpoważniejsze wady obecnego systemu – rozbieżność pomiędzy oczekiwaniami różnych organów nadzoru oraz kwestia braku realnej możliwości wykorzystania, analizy (w szczególności informatycznej) przekazywanych danych. Wdrożenie proponowanych zmian spowoduje też ułatwienia w samej kwestii wypełniania sprawozdań z uwagi na użycie dość przejrzystego generatora (zakładając oczywiście, że będzie on podobny do obecnie stosowanych przez NIW generatorów). Nie da się również nie pochwalić scedowania obowiązku przekazywania sprawozdań dla odpowiednich organów przez sam NIW zamiast dokonywania często pokrywających się obowiązków sprawozdawczych przez same organizacje pozarządowe.

Nowelizacja nie jest jednak pozbawiona wad. Po pierwsze, kontrowersje wzbudza fakt konieczności ewidencjonowania i ujawniania wpłat dokonywanych od darczyńców będących osobami prywatnymi, które podarują organizacji środki finansowe w kwocie wyższej niż 15 000 zł. Obecnie ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych nakłada na organizacje pozarządowe obdarowane przez osoby prawne darowiznami, których jednorazowa wartość wynosi 15 tys. zł. lub ich łączna suma otrzymana od jednego darczyńcy przekracza 35 tys. zł. obowiązek informowania urzędu skarbowego o darczyńcy z podaniem jego nazwy i adresu.

Obawy organizacji budzi tutaj fakt, że ujawnianie takich danych może być wykorzystywane politycznie do piętnowania organizacji, które są finansowane środkami konkretnych osób. Ponadto duże wątpliwości wzbudza fakt wpływu takiej regulacji na samą zdolność pozyskiwania wpłat – możliwe, że niektóre osoby nie będą chciały przekazywać darowizn dla organizacji z powodu właśnie wprowadzenia pełnej transparentności takiej wpłaty – nie tylko w sensie ujawniania imienia i nazwiska darczyńcy, ale również jego adresu. W pierwszym rzędzie należy również zaznaczyć, że nie da się tłumaczyć potrzeby ujawniania

takich wpłat samą transparentnością finansową – organizacje i tak podlegają wymogom księgowym czy też ustawom o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy. Transparentność należy tutaj rozumieć bardziej jako transparentność pod względem wpływu danych osób na działalność organizacji. Wymóg ujawniania danych takich osób należy uznać za polityczny i w rezultacie zupełnie zbędny. Bardzo radykalnym i utrudniającym działalność organizacji jest wymóg podawania adresu darczyńcy – w przypadku zdecydowanej woli ustawodawcy pozostawienia obowiązku ujawniania danych darczyńcy należałoby zminimalizować szkodliwość tego obowiązku poprzez zniesienie obowiązku ujawniania adresu. Adres swobodnie może być zastąpione przez chociażby nr PESEL, który w obecnej chwili i tak jest często ujawniany, np. przez KRS, a nie powoduje tak oczywistego przekazania danych wrażliwych do jakich należy zaliczyć adres. **Rekomendujemy zatem w tym zakresie nowelizacji o odstąpienie od obowiązku ujawniania danych darczyńcy, a w przypadku braku takiej możliwości – o zastąpienie ujawniania adresu poprzez publikowanie nr PESEL.**

Oprócz wątpliwości co do samej istoty tej zmiany, wątpliwości wzbudza przyjęta kwota. 15 000 zł to kwota, która nie jest w stanie w większości przypadków sfinansować nawet pojedynczego wydarzenia czy akcji prowadzonej przez organizację pozarządową. W obecnych realiach kwota to nie powinna powodować podejrzeń, że dana osoba przekazując wpłatę w wysokości 15 000 zł jest w stanie wywierać wpływ na działalność danej organizacji w sposób niepożądany (tj. zmieniając, korygując cele samej organizacji), a *de facto* tylko w takim przypadku ujawnianie danych darczyńcy byłoby w jakiś sposób uzasadnione. W związku z powyższym postulujemy odejście od wymogu podawania danych darczyńców przy kwotach rzędu kilkunastu tysięcy zł i zmianę tego progu na 100 000 zł, co jest zbieżne z ideą projektu, zakładającą tożsamy próg dla organizacji przy możliwości prowadzenia uproszczonej księgowości – ustawodawca mówi w ten sposób, że kwoty rzędu mniejszego niż te 100 000 zł nie są na tyle znaczące by obarczać organizację zwiększonymi obowiązkami sprawozdawczymi. Tę samą tezę można zastosować do wykazywania danych darczyńców. **Rekomendujemy zatem, w przypadku, mimo przytoczonych argumentów, utrzymania projektowanego obowiązku, zwiększenie omawianego progu z 15 000 zł do 100 000 zł.**

Z projektu wynika również obowiązek Dyrektora NIW odnotowania spóźnienia w przekazaniu dokumentów sprawozdawczych oraz po półrocznym spóźnieniu – wystąpienia o wykreślenie takiego podmiotu z rejestru. Nie jest zapisany natomiast obowiązek

powiadomienia organizacji pozarządowej o spóźnieniu. **Zdecydowanie rekomendujemy wprowadzenie takiego obowiązku bezpośrednio przez Dyrektora NIW, co pozwoli na skuteczniejsze dopełnienie formalności przez NGOsy – a taki jest przecież cel wprowadzonego przepisu.**

Problematyczna może być także kwestia zniesienia obowiązku prowadzenia przez organizacje ksiąg rachunkowych na rzecz korzystania z uproszczonej księgowości. Zmiana taka jest teoretycznie korzystna dla organizacji pozarządowych, jednak z uwagi na praktykę, tj. wymogi wielu instytucji prowadzących postępowania konkursowe i grantowe, które to często wymagają w praktyce wyodrębnienia księgowości. Może się zatem okazać, że wprowadzona zmiana rozszerzająca krąg podmiotów uprawnionych do stosowania UEPIK będzie iluzoryczna. Zwłaszcza w zestawieniu z wymogiem prowadzenia ksiąg rachunkowych, jeżeli organizacja pobierze dotacje w wysokości większej niż 100 000 zł.

Kolejną kwestią wymagającą omówienia jest kwestia uprawnień kontrolnych przyznanych Przewodniczącemu Komitetu ds. Pożytku Publicznego. Przewodniczący według projektu może zarządzić kontrolę z urzędu, a także na wniosek organu administracji publicznej, organizacji pozarządowej, w tym organizacji pożytku publicznego, albo innego podmiotu. Wątpliwości w tym zakresie wzbudza fakt osadzenia w systemie kolejnej instytucji mającej prawo do kontrolowania organizacji. Organizacje już dzisiaj podlegają kontrolom różnych instytucji – od Krajowej Administracji Skarbowej poczynając, poprzez Państwową Inspekcję pracy aż po Najwyższą Izbę Kontroli. Poprzez projekt *de facto* wprowadza się możliwość nadzoru organizacji przez Dyrektora NIW (w zakresie sprawozdawczym) i możliwość kontroli przez wspomnianego Przewodniczącego. Organizacje już na etapie konsultacji projektu zgłaszają obawy, czy kontrole te nie będą wykorzystywane doraźnie – z powodów politycznych.

Ponadto analiza projektowanych załączników, które opisują dane, jakie organizacje będą musiały przekazywać, wykazuje, że użyta w nich terminologia może być niejasna i wzbudzać wątpliwości. Przykładem w tym zakresie jest Załącznik nr 1 - zakres informacji o źródłach przychodów, kosztach i rodzajach prowadzonej działalności, w którym występują takie terminy jak przychody o charakterze rynkowym z działalności gospodarczej ogółem oraz jako oddzielne źródło przychodów – przychody o charakterze rynkowym z działalności statutowej ogółem. Co konkretnie projektodawcy mają na myśli poprzez termin „rynkowym” – trudno jest jednoznacznie stwierdzić. Wprowadzanie takich niejednoznacznych terminów

spowoduje problemy interpretacyjne i w rezultacie błędy przy wypełnianiu obowiązków sprawozdawczych. **Z tej racji rekomendujemy jednoznaczne wyjaśnienie użytych terminów już na poziomie samego Załącznika – by zapobiec zmieniającym się interpretacjom niższego poziomu (np. stosowanym przez organy kontrolne) w przyszłości.**

Autor: Maciej Letkiewicz